

nova perspectiva d'enorme profunditat es fa imprescindible per tal de tornar a situar el *fenomen humanista* en les lletres peninsulars i en el context de la seva difusió europea».

Júlia BUTINYÀ

UNED

Joan RIBERA

Universidad Complutense de Madrid

Centenari de Màrius Torres: difusió, reivindicació i projecció internacional del poeta i la seva obra.

“J’aimerais tant arriver à être un poète qu’un autre siècle pût lire avec plaisir”

Màrius Torres.

La celebració del centenari del poeta Màrius Torres Pereña (Lleida 1910-Puig d'Olena 1942) ha mobilitzat institucions, entitats i persones que han promogut un elevat nombre d'actes d'homenatge a la seva ciutat natal, a d'altres indrets del territori català i més enllà de les fronteres. La quantitat d'iniciatives, de qualitat diversa, ha abraçat diferents àmbits d'actuació i s'ha caracteritzat tant per la diversitat com per l'adequació als nous temps a partir de les possibilitats de difusió i d'intercanvi que ofereixen les noves tecnologies.

Difusió i reivindicació del poeta i la seva obra

A la ciutat de Lleida es van crear dues comissions: la institucional i la tècnica, que aglutinaven diferents agents culturals, el teixit social lleidatà i representants de la família Torres per tal d'impulsar i coordinar els mitjans per aconseguir el principal objectiu del centenari: la difusió de la figura i obra del poeta i la seva projecció a nivell internacional.

Quant a la difusió del poeta, segons la informació aplegada a la *Memòria del Servei de Literatura i Publicacions de l'IMAC*, s'han fet dos-cents actes a la ciutat de Lleida, i una cinquantena a pobles, viles i ciutats/municipis del nostre territori i a indrets de l'estat espanyol —Cádiz i Madrid—, França —París i Prada de Conflent— i Mèxic —Guadalajara—, promoguts per institucions diverses, entre les quals: Ajuntaments de Lleida i de diverses poblacions, Centre Cultural Blanquerna, Institució de les Lletres Catalanes, Institut Ramon Llull, IES Màrius Torres de Lleida, Instituto Cervantes, Òmnium Cultural, Ateneu Popular de Ponent, Diputació de Lleida, Diputació de Cádiz, Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, Universitat d'Estiu de Prada de Conflent. El format d'aquest conjunt d'homenatges i actes de difusió és força divers i contempla diferents àmbits de la societat. Així, hi trobem un Simposi Universitari, conferències, taules rodones, concerts, festivals, presentacions de llibres, espectacles (poeticomusicals, obres de teatre, mostres de dansa), lectures poètiques, rutes literàries, premis literaris, concerts de cant coral, exposicions itinerants, edició de tres CD's, i un DVD, aparadors temàtics, repartiment d'opuscles, tallers literaris, edicions de punts de llibre, tertúlies. Quant a la participació de mitjans de comunicació: edició d'un llibre sobre *La Lleida de Màrius Torres* i un web del diari Segre; emissió de programes sobre el poeta a televisions locals i notícia d'homenatges a TV3.

Dos dels aspectes més interessants són la Creació de la Càtedra Màrius Torres de la UdL i la publicació d'obres del poeta: *Poesies de Màrius Torres*, amb noves aportacions pel que fa a l'ordenació del corpus; el llibre facsímil *Màrius Torres, reculls de poemes*; *Les coses tal com són. Apunts per a un retrat intel·lectual*, una tria de la prosa escrita en dietaris, cartes, articles de prem-

sa i narracions; les versions de poetes d'altres llengües *Màrius Torres tradueix i Versions de poesia europea per Màrius Torres*; i la reedició de la farsa teatral *Una fantasma com n'hi ha poques*. A partir d'aquest ventall de publicacions s'ha reivindicat el pensament ètic i estètic de Màrius Torres, el seu diàleg amb la tradició lírica europea, la seva traça per a escriure comèdies teatrals inserides en la línia de renovació de l'escena catalana, i la seva faceta de cronista cultural i social.

Projecció internacional del poeta i la seva poesia

Entre les accions que han contribuït a la projecció internacional del poeta i la seva obra, cal esmentar les traduccions de la seva poesia a diverses llengües. S'ha traduït el corpus de l'obra que va deixar per a ser publicada al castellà i francès, i una tria de la seva obra al castellà i portuguès, i s'està treballant en la tria que sortirà en italià i anglès. També han estat interessants els projectes de webs per a la projecció a l'espai virtual, com les de la Paeria de Lleida, que en 10 mesos d'existència ha rebut 6.300 visites i ha estat visionada en més de 25 països, i la del diari *Segre*. En aquest món virtual, també és significativa la resposta de tres-cents blocs el dia de l'aniversari del centenari del naixement del poeta, a la proposta d'un "bloqueig" gironí.

Més lluny, més enllà, més endins

Un balanç del Centenari de Màrius Torres mostra que s'ha aconseguit tant la difusió de l'obra del poeta a col·lectius diversos com la seva projecció internacional. Ens sembla significatiu subratllar la participació ciutadana en els actes programats, la implicació d'ensenyants, i de col·lectius d'immigració i la participació de les noves generacions literàries en l'apropiació del poeta. Confiam que des de la Càtedra Màrius Torres tindrà continuïtat tant la tasca d'acostament de nous lectors a l'obra de Màrius Torres, com la projecció del poeta fora de les nostres fronteres i l'aprofundiment en l'estudi de la seva obra. Confiam que el llegat literari de Màrius Torres vagi més lluny i més enllà i que els lectors de la seva poesia vagin més endins i la llegeixin amb plaer, tal com hauria agradat al poeta.

Margarida PRATS RIPOLL
Universitat de Barcelona

Àngel Scala, un segle de vida algueresa. — Cent anys són pocs dins el fil de la història, que es compta per milers, però cent anys són molts dins el fil de la vida de les persones, la majoria de les quals no hi arriben. Per això celebrar un centenari sempre és per a nosaltres un vertader esdeveniment, perquè en el transcurs podem dir el màxim de l'existència humana individual. El 2011 ha estat un any de centenaris importants per a la cultura catalana: el centenari de la Secció Filològica de l'IEC, el d'Enric Valor Vives, el de Manuel Sanchis Guarner... i el d'Àngel Scala Salis. Aquest darrer no és, ben cert, tan conegut dins la comunitat catalana com ho són Valor i Sanchis, però és una de les personalitats vives més apreciades de la ciutat de l'Alguer, el bastió més oriental de la llengua catalana.

Àngel Scala Salis va néixer el 30 de gener de 1911 dins un ambient modest d'una família algueresa dedicada a les feines del camp, al carrer de Polleta, avui carrer de Mallorca. Com tants d'infants del seu temps, a penes va anar escola: quan feia primer elemental, als 8 anys, a *les Escolles Velles*, com en deien de l'escola del *Sacro Cuore*, un dia el mestre li va pegar amb un bastó damunt la mà perquè es movia molt a causa del fred, i no hi va tornar. Llavors, als 12, avergonyit de no saber llegir ni escriure, va anar a veure un mestre i li va dir que volia aprendre'n, i així tornà